

EL MERCADER DE VENÈCIA

Proposta didàctica de Ramon Breu

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol original: *The Merchant of Venice*

Direcció: Michael Radford

Guió: Michael Radford basat en l'obra homònima de William Shakespeare

Producció: Cary Brokaw, Barry Navidi, Jason Piette i Michael Lionello Cowan

Països: Estats Units, Regne Unit, Itàlia i Luxemburg

Any: 2004

Duració: 126 minuts

Música: Jocelyn Pook

Muntatge: Lucia Zuchetti

Fotografia : Benoît Delhomme

Intèrprets: Al Pacino (Shylock); Jeremy Irons (Antonio); Joseph Fiennes (Bassanio); Lynn Collins (Porcia) ; Zuleikha Robinson (Jessica); Graziano (Kris Marshall); Mackenzie Crook (Lancelot Gobbo); Lorenzo (Charlie Cox).

SINOPSI

Emmarcada en la Venècia de 1596, aquesta comèdia dramàtica de Shakespeare ens parla del destí i la fortuna d'un grup de nobles cristians i de la seva relació amb el prestador jueu Shylock.

El mercader de Venècia Antonio, accepta diner prestat de Shylock per ajudar al seu jove i arruïnat amic Bassanio a conquerir la mà de la bella Pòrcia. Enutjat pels insults que li profereix Antonio, Shylock deixa molt clares les condicions que haurà de complir en el cas que aquell s'endarrereixi en el pagament del préstec: Haurà de cobrar una lliura de carn de l'Antonio.

Mentre els negocis d'ultramar del mercader se'n van en orris a causa d'una sèrie de desgràcies i Shylock augmenta el seu odi contra els cristians per culpa de la fuga de la seva filla amb el noble Lorenzo, Bassanio aconsegueix l'amor de Pòrcia.

Al no tornar-li el préstec, Shylock reclama que es compleixi el que es va pactar i insisteix un cop i un altre en demandar la lliura de carn del cos d'Antonio. Quan Bassanio tracta d'evitar aquest destí reservat al seu amic, apareix l'ajut miraculós d'algú inesperat.

RACCORD. NOTES PER AL PROFESSORAT

El mercader de Venècia és l'obra més representada en tot el món de tota la producció teatral de Shakespeare, però mai s'havia portat al cinema. Això significava un gran repte per als responsables de la producció del film, ja que habitualment es pensa en Shakespeare com un autor difícil de traslladar al cinema perquè existeix un excessiu respecte, fins i tot por, davant de la dificultat del seu llenguatge, desplegat en vers.

Davant d'això Michael Radford va crear un relat plenament cinematogràfic; no volia traslladar merament una producció teatral a la pantalla. El mitjà cinematogràfic permet apropar-se molt als individus i a les seves emocions, a través d'expressions, de gestos subtils, sense recórrer a les paraules

El cinema demana una certa velocitat, s'arriba a les coses amb més gran rapidesa, no perquè les paraules no puguin ser belles en la pantalla, sinó perquè observem molt més de prop allò que la gent està sentint. No hi ha necessitat de que ens ho hagin d'explicar. Vaig intentar introduir aquest concepte tant com fou possible a la pel·lícula, afirma el realitzador Radford. (http://www.comohacercine.com/chc_detalle.php?ide=1041)

A més de suprimir parts de la peça teatral i de reemplaçar-les amb imatges d'igual efectivitat, Michael Radford també va afegir altres moments dels que en la seva opinió, a l'obra li manquen:

El que vaig fer fou introduir un background, una història prèvia, abans de que la peça s'iniciï realment. Els personatges mencionen el nom dels altres, cosa que l'autor no fa. Així el públic se situa perfectament, se n'assabenta de quines han estat les disputes entre la gent i les seves relacions. Estic convençut que això és essencial per a l'èxit o el fracàs d'aquest film, conclou el director.

La popularitat dels textos de Shakespeare ha fet que aquests no només s'hagin representat en in comptables produccions teatrals sinó que hagin estat objecte d'una varietat d'adaptacions cinematogràfiques singulars, amb diferents reaccions per part del públic.

Hi ha hagut des del més tradicional *Hamlet* (1996) de Kenneth Branagh, fins la versió actualitzada de Romeo i Julieta amb *West Side Story* (1961); passant per la moderna versió de Baz Luhrmann, *Romeo and Juliet* (1996) i la juvenil *10 raons per odiar-te* (*What I Hate About You*, 1999).

La paraula clau per al criteri que Radford té del film és realisme, i aquest s'estén des dels aspectes visuals fins als mateixos personatges. A més de reduir el guió als seus aspectes essencials, el director es va assegurar que cada línia pronunciada pel repartiment sonés com una conversa natural. En conjunt, la producció va crear una Venècia verídica, viva i vibrant, més pròxima i comprensible per al públic del segle XXI; i, al mateix temps, fidel a l'esperit original de l'obra de Shakespeare.

Resulta, per altra banda, imprescindible tornar una i altra vegada a Shakespeare des d'una perspectiva educativa. William Shakespeare (1564-1616) és no només el més important dramaturg anglès del segle XVII, sinó un dels creadors fonamentals de la literatura universal i un dels escriptors que ha exercit una més gran influència en tots els països i èpoques. Ell va aconseguir, ajuntant la tradició popular i la culta, un teatre que va agradar tant a una minoria erudita, que exigia qualitat, com a un públic majoritari, que buscava la diversió.

La vida de Shakespeare està íntimament unida a l'art escènic, primer com actor, després com autor i finalment com empresari. Ningú com ell ha aconseguit aprofundir en l'ànima humana per expressar les seves més íntimes passions i contradiccions, amb un llenguatge bell i profund.

Elements de debat i relacions que es poden establir

- El teatre de William Shakespeare.
- La literatura i el cinema com a formes de coneixement i reflexió.
- La generositat i l'amistat entre les persones.
- L'antisemitisme de la societat europea.
- Les adaptacions cinematogràfiques d'obres literàries.
- Els personatges de les obres shakesperianes com exemples de comportament social.
- El cinema com a element de sensibilització.

Objectius formatius

- Aproximar-se al coneixement del teatre de William Shakespeare.
- Conèixer una versió cinematogràfic d'una obra de Shakespeare.
- Reflexionar sobre l'antisemitisme i la discriminació dels jueus al llarg de la història.
- Debatre sobre una història d'amistat i generositat.
- Valorar els sentiments o principis morals o ideològics que mouen a cada personatge del relat.
- Apreciar els recursos expressius i narratius que usa el llenguatge cinematogràfic per a explicar-nos relats.

Criteris d'avaluació

- Visionar el film de manera atenta, correcta i respectuosa.
- Respondre a les qüestions de comprensió i del llenguatge audiovisual de forma reflexiva i interessada.
- Demostrar capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques plantejades en el film.
- Identificar els temes i subtemes de la pel·lícula.
- Llegir els textos de la proposta didàctica i realitzar adequadament les activitats.
- Participar de forma activa en els debats que es puguin suscitar.
- Demostrar una correcta expressió escrita i oral en les tasques proposades.

PROPOSTES PER A L'ALUMNAT

ACTIVITATS D'ANÀLISI DEL FILM

1. Escriviu la sinopsi del film.
2. Analitzem els principals personatges a través del quadre següent:

	Shylock	Antonio	Bassanio	Pòrcia	Jessica
Personalitat					
Evolució al llarg del film					
Aquest personatge em recorda a...					

3. Què se'ns vol transmetre amb aquesta història de *El mercader de Venècia*?

4. En l'inici del film podem llegir el següent text en pantalla: *Venècia, 1596. La intolerància cap als jueus era una realitat en el segle XVI, fins i tot a Venècia, la ciutat-estat més poderosa i liberal d'Europa. Per llei els jueus foren obligats a viure en un gueto emmurallat de la ciutat. Al vespre, les portes es tancaven i eren vigilats per cristians. Durant el dia, tots els habitants del gueto havien de portar un barret vermell que els identificués com a jueus. Als jueus els estava prohibit posseir propietats. Per això practicaven la usura, el préstec de diners amb interessos. Els sofisticats venecians podien passar-ho per alt, però per als fanàtics religiosos, que detestaven els jueus, la qüestió era molt diferent...* Després de documentar-vos sobre el tema, debateu a classe sobre les causes de la persecució del poble jueu al llarg de la història.
5. Pòrcia és la senyora de Belmont. Famosos pretendents de totes les latituds rivalitzen per aconseguir casar-se amb ella. Els aspirants haurien d'elegir un d'entre tres cofres. Com se sabrà quin és el correcte? De què estan fets els cofres? Recordeu amb quina frase es presenta cadascun d'ells?
6. Un dels pretendents de Pòrcia és l'anomenat príncep d'Aragó. Com se'ns presenta? Observeu alguna referència al quadre de Velázquez *Las Meninas*? Quin?
7. Què és el que provoca que Jessica abandoni el seu pare?
8. Shylock és constantment humiliat, insultat i escopit per l'Antonio i altres cristians. Com valoreu aquesta actitud?
9. Aproximadament a la meitat de la pel·lícula Shylock pronuncia un famós monòleg: *No té ulls un jueu? ¿No té mans un jueu, i òrgans, formes, sentits, passions i afectes? ¿No és mantingut amb el mateix menjar, ferit amb les mateixes armes, subjecte a les mateixes malalties, guarit amb els mateixos remeis, arraulit i acalorat pels mateixos hivern i estiu que els cristians? Si ens punxen no ens raja sang? Si ens feu pessigolles, no ens partim de riure? ¿Si ens emmetzinem, no ens morim? Si ens feu un tort, no ens vengem? Doncs, si en la resta us som iguals, també en això ens hem d'assemblar. Si un jueu ofèn un cristià, quina és la seva humilitat? La revenja. Si un cristià ofèn un jueu, quina serà la seva paciència seguint l'exemple dels cristians? Ben net: la revenja! La baixesa que m'ensenyen farà, i difícil serà si no milloro la lliçó.*
Què us sembla? Què defensa i què denuncia? En quines situacions utilitzaríeu aquest petit però intens text?
10. Quin sentiment té en Bassanio per Antonio? I d'aquest per Bassanio?
11. Per què Shylock té tant d'interès en obtenir una lliura de carn de l'Antonio?
12. Quina maniobra legal fa servir el savi Baltasar per salvar la vida de l'Antonio?
13. Considereu que és merescuda la sentència contra Shylock? Opineu que el text de Shakespeare mostra animadversió cap als jueus?

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

(Vegeu <http://lenguatgecinematografic.wordpress.com/>)

1. Amb freqüència se sol dir que el recurs de la veu en off és poc cinematogràfic. Amb quina finalitat es fa servir al començament del film?
2. En les primeres imatges de *El mercader de Venècia*, veiem com, després d'una pugna, una multitud enfurismada llença a l'aigua un jeu des de del pont de Rialto de Venècia. Quin moviment de càmera es fa servir per filmar el forcejament?
3. Expliqueu en què consisteix el muntatge o editatge d'una pel·lícula. El muntatge altern consisteix en dues o més accions que es produeixen en el mateix moment, però en llocs diferents i que, habitualment, convergeixen. En quins moments de *El mercader de Venècia* s'utilitza el muntatge altern?

UN TRÀVELING PER... LA LITERATURA DE WILLIAM SHAKESPEARE.

En aquest tràveling pels textos de Shakespeare ens aturarem en dos moments importants de *El mercader de Venècia*, la fuga de Jessica i el judici sobre la demanda de Shylock per obtenir la lliura de carn d'Antonio. Per altra banda, ens aproparem a una altra gran obra shakesperiana, *Hamlet*. Hamlet és un personatge que viu el drama de la seva època: la recerca d'allò que és absolut, al marge de la religió. Hamlet és una figura enormement rica i contradictòria: audaç i vacil·lant, benèvol i cruel, savi i boig... Ell mateix parla de literatura o filosofia amb una calavera a la mano, que simula estar boig per burlar-se dels qui l'envolten. Al final aconseguix allò que es proposa, però mor sense haver aconseguit resoldre el gran dubte que el tortura: el sentit de la vida i de la mort. L'obra desplega un conjunt de temes d'enorme profunditat: les limitacions de la condició humana, l'existència del més enllà, l'amor, el pas del temps, la traïció, la mort...

LA FUGA DE JESSICA

Acte II. Escena V
Venècia. Davant de la casa de SHYLOCK.

Entren SHYLOCK y LANCELOT.

SHYLOCK.- Bé, tu veuràs, tos ulls en seran jutges,
la diferencia entre Bassanio i Shylock.

Ei Jessica! No podràs ja atipar-te
tal com feies amb mi. Ei, ei, Jessica!

I dormir i roncar i rompre roba...

I bé, no em sent, Jessica?

LANCELOT.- Ei, ei! Jessica!

SHYLOCK.- Qui et diu que cridis? Jo no et dic que cridis!

LANCELOT.- La vostra senyoria solia dir-me que jo no fes res que vós no em manéssiu.

(Entra JESSICA.)

JESSICA.- M'heu cridat? Què voleu?

SHYLOCK.- M'inviten a sopar fora de casa; té, pren les Claus, Jessica. I per què accepto? No és d'afecte el convit; és que m'adulen; i l'odi m'hi durà, per fer despesa al pròdig cristià. Jessica, filla, guarda la casa. No em fa goig d'anar-hi: hi ha alguna cosa que potser es maquina, que avui he somiat sacs de moneda.

LANCELOT.- Aneu-hi, senyor, us ho demano. El meu amo té ganes de veure-us.

SHYLOCK.- I jo a ell.

LANCELOT.- Entre ells han conspirat. Jo no sé si veureu una mascarada; però si alguna en veieu, no m'haurà eixit endebades sang del nas el darrer dilluns de Pasqua, a les sis del matí, ni fa quatre anys, el dimecres de cendra a la tarda.

SHYLOCK.- Màscares, dius? Escolta'm bé, Jessica. Tanca les portes. Si el timbal senties o el vil grinyol de a colltorta gaita, no t'enfilis llavors a les finestres ni miris al carrer, el cap enfora, per veure folls cristians pintats de cara, ans tanca'm bé de casa les orelles: les finestres vull dir; no deixis que entrin els sorolls de la imbècil droperia en ma casa seriosa. Per la vara de Jacob, puc jurar que no m'agrada fer festa aquesta nit; mes vull anar-hi. Vés-me al davant, minyó: digues que arribo.

LANCELOT.- Vaig al davant, senyor. (Mestressa, guaitau per la finestra, per allò que diuen: "Vindrà un cristià al portal que un ull de jueva val" (Surt Lancelot.)

SHYLOCK.- Què t'ha dit aquest neci, de nissaga d'Agar, eh?

JESSICA.- Sols m'ha dit unes paraules: "Passeu-ho bé, mestressa" Ni un mot més.

SHYLOCK.- El bufó! No és dolent, però golafre, per la feina, un llimac, i dorm de dia, com un gat mesquer. Fora abellot de l'arna! Per això el deixo anar, i que se'n vagi amb qui desitjo que l'ajudi a perdre sa bossa manllevada. Entra,

Jessica; pot ser molt bé que de seguida torni; fes com t'ho he dit, no et deixis porta oberta: "Ben tancat, ben retrobat", es proverbi mai vell per l'assenyat. (Surt).

JESSICA.- Adéu, i si la sort no em desempara, tu hauràs perdut la filla, jo el meu pare. (Surt.)

Escena VI
VENÈCIA

Entren GRAZIANO i SALERIO, emmascarats.

GRAZIANO.- Vet aquí el porxo on digué Lorenzo que havíem de trovar-nos.

SALERIO.- Es retarda

GRACIANO.- I és meravella que de l'hora passi, car corren els amants més que el rellotge.

SALERIO.- Deu cops més ràpids els coloms de Venus volen per segellar fresques promeses, que no per mantenir la fer jurada.

GRAZIANO.- Sempre és així: qui es lleva de la taula amb el viu apetit de quan s'hi asseia? On trobaràs cavall que de sa cursa monòtona retorni amb la fogosa braor de quan eixí? Totes les coses amb més delit es cacen que es frueixen. Com, tal com jove agosarat i pròdig, ix de son port la nau, alta la vela que el vent bandarria, manyagós, refrega! Com retorna, talment com un fill pròdig, fent aigua el costellam, amb traus les veles, pobre, las, atuit pel vent bandarria!

SALERIO.- Ja seguirem després: ve ací Lorenzo.
(Entra LORENZO.)

LORENZO.- Bons amics, pel retard preneu paciència: mos afers i no jo n'han estat causa; quan us plagui jugar a furtar esposes, llavors altre tant jo esperaré. Veniu. Es cal sogre, el jueu. Ep! Hi ha algú a dintre?

(JESSICA surt a la finestra vestida de patge.)

JESSICA.- Qui sou? Digueu-m'ho per estar-ne certa, tot i que juraria que us conec

LORENZO.- Lorenzo, el teu amor.

JESSICA.- Lorenzo, cert; i el meu amor, sens dubte, car a qui estimo tant? I qui sap ara, Lorenzo, sinó tu, si jo sóc teva?

LORENZO.- Ton pensament i el cel són testimonis que ho ets.

JESSICA.- Vine, acosta't: pren aquesta capseta: en val la pena. Em plau que sigui nit, perquè no em vegis, car mon canvi de roba em fa vergonya; però l'amor és cec i els que s'estimen no poden veure les gentils follies que ells mateixos cometem; si poguessin el mateix Cupidó s'enrogiria de veure'm ara, trasmudada en patge.

LORENZO.- Baixa, que has de portar la meva torxa.

JESSICA.- Què dius? Jo he de fer llum a mes vergonyes, quan elles, molt bonic!, massa que es veuen? Amor, aquesta és tasca d'escorcolla, i a mi em cal amagar-me.

LORENZO.- Dolça meva. Prou n'ets amb l'escaient vestit de patge. Mes baixa tot seguit; car la nit closa va fugint de pressa, i hem d'ésser a la festa de Bassanio.

JESSICA.- Vaig a tancar; em dauraré una mica amb uns quants ducats més, i sóc amb tu. (Es retira de la finestra.)

GRAZIANO.- Pel meu cap que és gentil, i no jueva.

LORENZO.- Maleir-me podreu, però l'estimo de cor; car és prudent, a mon judici, i és bella, si és fidel la meva visita, i és fidel, com de ser-ne m'ha dat proves; i tal com és, fidel, prudent i bella la tindrè constantment al fons de l'ànima (Entra Jessica) Ja ets ací? Cavallers, avant, avant, que els companys disfressats ja es migraran (Surt amb Jessica i Solanio. Entra Antonio)

Shakespeare, W. (1982) *Teatre*. Edicions 62. Barcelona. P. 164-172.

EL JUDICI

Acte IV Escena 1

PÒRCIA.- D'aquest mercader aquí present, és teva una lliura de carn

SHYLOCK.- O jutge mes just i savi!

PÒRCIA.- I és de la carn del pit d'on li has de treure.

SHYLOCK.- Quin jutge! Això és sentència! Vinga, prepara't!

PORCIA.- Detura't un moment; hi ha una altra cosa. Atén bé, que no et dona aquest contracte ni un bri de sang: els mots precisos, diuen: "una lliura de carn"; doncs pren la lliura de carn que t'adjudica l'escriptura; mes si en tallar-la vesses una gota de sang cristiana, tos cabals i terres, segons llei de Venècia, se't confisquen per l'Estat de Venècia.

GRAZIANO.- Quin gran jutge! Eh, jueu? Quin jutge savi!

SHYLOCK.- I ho diu la llei?

PORCIA.- En podràs veure el text: tu demanes justícia; doncs no ho dubtis: tindràs justícia, més que no desitges.

GRAZIANO.- Oh jutge savi! Eh, jueu! Quin jutge!

SHYLOCK.- Essent així, l'oferiment accepto: prendré el triple del deute, i que se'n vagi lliure el cristià.

BASSANIO.- Ja tinc aquí la suma.

PÒRCIA.- Poc a poc! El jueu la tindrà tota la justícia: calma, no tingueu ànsia. El jueu sols pot rebre la penyora.

GRAZIANO.- Oh, jueu, quin gran jutge! És tot un savi!

PÒRCIA.- Posa't, doncs, a tallar. De sang no en vessis: no tallis més ni menys: la lliura justa; si més o menys en talles, d'una lliura, tan sols que la pesada pugi o baixi la vigèsima part d'un mal escrúpol, què dic?, sols que es decanti la balança només el gruix d'un pèl, caldrà que moris i que el teu patrimoni se't confisqui.

GRAZIANO.- És un Daniel! És un Daniel! No et sembla? Ara, jueu incrèdul, ja ets a sota.

PÒRCIA.- Per què no et mous, jueu? Pren la penyora.

SHYLOCK.- Que em torni el préstec i deixeu anar-me'n.

BASSANIO.- El tinc a punt per a donar-te'l: pren-lo.

PÒRCIA.- Davant la Cort ha refusat l'oferta: només rebrà justícia i l'escriptura.

GRAZIANO.- Un Daniel! Torno a dir, un Daniel! Gràcies, jueu, per ensenyar-me eixa paraula.

SHYLOCK.- No cobraré ni solament el préstec?

PÒRCIA.- No cobraràs res, més que la penyora, jueu, si és que t'arrisques a cobrar-la.

SHYLOCK.- Així doncs el diable se la'n dugui; no afegeixo res més.

PÒRCIA.- Jueu, espera't que la llei et comprèn molt més encara. A les lleis de Venècia es preceptua, que si d'un estranger es prova que hagi directament o per mitjà indirecte, cercat la mort d'un ciutadà, llavors la part objecte de l'intent, fa seva una meitat del que aquell tingui; l'altra ingressa al Tresor públic; i la vida

de l'ofensor, depèn de la clemència del dux només, sens cap veu l'en llevi. En aqueix cas segons jo entenc, et trobes; car en tot el que hem vist, es manifesta que, no indirectament, ans ven directa has atemptat contra la pròpia vida del demandat; és d'aplicar la pena que he fet palesa abans. Doncs, agenolla't, i demana-li al dux misericòrdia.

GRAZIANO.- Sia't permès que tu mateix et pengis; però, com que a l'Estat va ta fallida, no et resta ni el que val qualsevol corda, i a l'Estat li pertoca de penjar-te.

DUX.- Som de cors ben distints; i perquè ho vegis, et perdono la vida ans que ho demanis. La meitat dels teus béns, és per Antonio; l'altra, toca a l'Estat que, per clemència, la podrà reduir a un penyora.

PÒRCIA.- En la part de l'Estat; no en la d'Antonio.

SHYLOCK.- No, no; preneu-m'ho tot, preneu ma vida i res no em perdoneu: preneu ma casa, en prendre'm el puntual que la sustenta; i em preneu fins la vida, quan se'm prenen els mitjans amb que compto per a viure.

PÒRCIA.- Quina mercè li podeu fer, Antonio.

ANTONIO.- Si mon senyor i el tribunal volguessin tornar-li sa meitat sense penyora, jo m'accontento a rebre l'altra mitja en usdefruit, fins que sa mort arribi, i lliurar-la llavors al gentil home, que va llevar-li últimament la filla; dues coses dic més: que, per tal gràcia, ell es faci cristià tot de seguida; i que davant del tribunal atorgui donació de tots sos béns quan mori a favor de sa filla i de Lorenzo.

DUX.- Ho farà, o altrament jo li retiro el meu perdó pronunciat suara.

PÒRCIA.- Què és el que dius, jueu? Te n'accontentes?

SHYLOCK.- Sóc content.

PÒRCIA.- Escrivent, redacta l'acta.

SHYLOCK.- Us suplico el permís d'eixir a fora; em sento malament. Que em duguin l'acta i la signaré.

DUX.- Vés-te'n; però signa-la.

Shakespeare, W. (1982) *Teatre*. Edicions 62. Barcelona. P. 212-215.

HAMLET

Acte V Escena 1

PRIMER FOSSER.- *(Canta) De jovenet, quan estimava...ah!...
allò em semblava ser el més dolç
dels passatemps, però ja veia...ah!...
que alimenta poc l'amor.*

HAMLET.- És que no té consciència del que fa, aquest home, que pot cantar tot obrint una fossana?

HORACI.- El costum l'ha fet indiferent a la feina.

HAMLET.- Així és: la mà que menys treballa conserva el sentit més delicat.

PRIMER FOSSER .- *(Canta)*

*Però l'edat, a pas de lladre, amb urpes
ferestes m'ha apressat,
i m'engega dessota de la terra
com si mai fos nat.*

(Llença una calavera)

HAMLET.- Aquella calavera tingué llengua, i en altre temps també pogué cantar. Com la colpeix, aquest trapella, com si fos la barra amb que Caïm cometé el primer assassinat! Qui sap si era la cabota d'un intrigant, la que ara sacseja aquest ase; un que hauria tractat fins enganyar Déu! Qui sap!

HORACI.- Bé pot ser, mon senyor.

HAMLET.- O un cortesà, que diria: "Tingueu molt bon dia, gran senyor! Bon senyor meu, com us trobeu?" Era potser el senyor Tal, que li lloava el cavall al senyor Tal Altre, quan pensava de demanar-l'hi: veritat?

HORACI.- Possible, mon senyor.

HAMLET.- I tan possible! I ara és de la senyora Cucu; descarnat de boca i gratada la closca amb l'eina d'un enterramorts. Bella mudança, si tinguéssim penetració per a ben capir-la! ¿Han costat tant de criar, aquests ossos, perquè a la fi sols serveixen per jugar-hi a bitlles? De pensar-hi, només, ja em fan mal els meus.

PRIMER FOSSER.- *(Canta).*
Un pic i una aixada, una aixada;

*per a mortalla, un llençol;
i en terra un clot que li facin...Oh!
per tal hoste, ja n'hi ha prou.*

(Llença una altra calavera)

HAMLET.- Vet-en ací una altra. Per què no podria ser aquesta la calavera d'un advocat? Què s'han fet, ara, les distincions i subtiletes, les causes, resolutoris i enganyifes? Com deu sofrir que aquest rústic li tusti la closca amb la immunda pala, sense poder encausar-lo per les vies de fet!...Hum! Aqueix minyó pot haver estat en el seu temps un gran comprador de terres, amb escriptures, reconeixements, penyores, dobles garanties, adjudicacions; i ¿és aquesta la penyora de les seves penyores, el terme de ses adjudicacions, tenir la fina closca plena de fina pols? ¿Seran més fermes les seves fiances ni fins essent dobles, que el llarg i l'ample dels seus títols? La paperassa de les seves terres escassament cabria en aquesta fossa; i el seu hereu caldrà que no n'ocupi més, oi?

HORACI.- Ni un senyal més, senyor.

HAMLET.- El pergami, no el fan de pell de moltó?

HORACI.- Sí, mon senyor, i de pell de vedell.

HAMLET.- Doncs són vedells i moltons els qui d'això es refien. Vull parlar a aquest home. –De qui és, aquesta fossa, mestre?

PRIMER FOSSER.- Meva, senyor (*Canta*).

*I, en terra, un clot que li facin,
per tal hoste, ja n'hi ha prou.*

HAMLET.- Bé, dius que és teva, perquè hi ets dins. Per a quin home la caves?

PRIMER FOSSER.- Per a cap home.

HAMLET.- Llavors, per a quina dona?

PRIMER FOSSER.- Tampoc per a cap dona.

HAMLET.- Vinga, qui han d'enterrar-hi?

PRIMER FOSSER.- Una que fou dona, senyor; però (Déu li dó pau) ha mort.

HAMLET.- (*A Horaci*) Que primfilat és el trapella! Cal parlar-li a pams, si no, amb un equívoc se'ns esmuny. Per Déu, Horaci, que fa tres anys que ho noto: el temps s'ha tornat tan refinat, que el peu del rústic s'apropa tant als talons del cortesà que gairebé li aixafa els penellons.

PRIMER FOSSER.- Heus aquí ara una calavera: aquest crani ha estat sota terra vint-i-tres anys.

HAMLET.- De qui era?

PRIMER FOSSER.- D'un mala pesta de foll minyó. Qui us penseu que era?

HAMLET.- Què en sé jo!

PRIMER FOSSER.- Mala pesta de foll truà! Un dia em va tirar al cap una ampolla de vi. Aquesta calavera, senyor, fou la calavera de Yorick.

HAMLET.- Aquesta?

PRIMER FOSSER.- La mateixa.

HAMLET.- Deixa-me-la veure. (Pren la calavera) Ai, pobre Yorick! Jo el vaig conèixer, Horaci: un minyó d'infinita gràcia, de fantasia excel·lent. Mil cops em dugué a coll-i-bé. I ara, que horrible em resulta d'imaginar-me'! la gorja se'm revolta. Ací es movien aquells llavis que he besat tantes vegades! I ara, ¿on són les teves plasereries, les teves cançons i saltarelles, els teus alegres acudits, que feien esclatar la taula a riallades? ¿No en tens ni un, ni per mofar-te de la teva ganyota? Del tot perdut? Doncs, ara vés-te'n al pentinador de la senyora i digues-li que, ni que es posi un dit de pintura al damunt, haurà d'acabar per tenir la teva gràcia: fes-la riure dient-li això! Fes-me el favor, Horaci: digues una cosa.

HORACI.- Quina cosa, mon senyor?

HAMLET.- Creus que Alexandre devia tenir aquest aspecte, sota terra?

HORACI.- Aquest mateix.

HAMLET.- I que podrà igual? Puf! (Llença la calavera)

HORACIO.- Igual, mon senyor.

Shakespeare, W. (1982) *Teatre*. Edicions 62. Barcelona. P. 364. Adaptació de l'autor.

Activitats

1.- Opineu sobre l'adaptació cinematogràfica dels textos *La fuga de Jessica* i *El judici*. Penseu que el film recull fidelment el sentit de les escenes teatrals?

2.- Penseu que Jessica té raó a l'escapar-se amb en Lorenzo? Com valoreu que s'emporti diners i joies de Shylock.

3.- En l'escena del judici, què opineu de la maniobra de Pòrcia? I que els béns de Shylock quedin confiscats i que se l'obligui a convertir-se al cristianisme?

4.- Busqueu referències sobre l'obra *Hamlet* de William Shakespeare i resumiu el seu argument.

5.- Hamlet fa unes consideracions sobre la política, la riquesa, la joventut..., relacionades amb la mort. Resumiu-les i compareu-les amb les del fosser.

Zona Web

<http://humanidades.uprrp.edu/smjeg/libretos/prinlibretos/porautor/s/S/Shakespeare/mercader%20de%20venecia,el,shakespeare.pdf>

http://www.comohacercine.com/chc_detalle.php?ide=1041

<http://llenguatgecinematografic.wordpress.com/>

<http://www.elespectadorimaginario.com/pages/junio-2011/investigamos/shakespeare-en-el-cine.php>

<http://www.sonypictures.com/classics/merchantofvenice/flash.html>

http://es.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare

<http://shakespeareobra.wordpress.com/>

<http://www.britannica.com/shakespeare>

<http://www.proverbia.net/citasautor.asp?autor=915>

<http://absoluteshakespeare.com/>